

Catalunya prové dels gals 'catalauni', segons l'historiador Anscari M. Mundó

Autor: Bel·lónides

Data de publicació: 26-10-2021

Anscari M. Mundó va defensar que el nom original de la nostra nació és «Catalaunia» i no pas «Catalunya», en una referència directa als gals «catalauni», descrits pels cronistes romans, i en coherència amb als textos medievals més antics que ja esmenten el terme referint-se als territoris peninsulars. Article publicat aquest 24 d'octubre al blog 'Història Usurpada'.

Imatge de portada: lloc on estaven establerts els 'catalauni' segons el mapa 'Imperium Caroli' d'En Johannes Janssonius (1588-1664). Font: blog 'Història usurpada'.

Al llibre biogràfic dedicat al prestigiós historiador i paleògraf català Anscari M. Mundó, titulat Anscari Manuel Mundó i Marcet. Semblança biogràfica, en Xavier Barral i Altet ens explica, a les pàgines 19 i 20 que en Mundó va defensar sempre la nació com una realitat ininterrompuda des de l'alta edat mitjana i que va consagrar molts esforços professionals a aclarir els orígens i el nom del poble de Catalunya.

Catalunya o Catalaunia?

Anscari M. Mundó va defensar que el nom original de la nostra nació és Catalaunia i no pas Catalunya, en una referència directa als gals catalauni, descrits pels cronistes romans, i en coherència amb als textos medievals més antics que ja esmenten el terme referint-se als territoris peninsulars:

"En el extremo oriente de los Pirineos, adonde llega más tardía la invasión árabe, hispanogodos, ayudados por francogermánicos, ensanchan los límites del reino carolingio hasta la Marca hispanica. Sus condados se verán unidos en torno al llamado, desde el siglo x, Regnum Barcinonense por los emires cordobeses y los vecinos transpirenaicos; posteriormente, antes de terminar el siglo xi, se llamará ya Catalaunia.

(...) En el año 922 aparece por primera vez un Cathalaunus en el condado de Besalú, que sería un nativo de Catalaunis = Châlons-sur-Marne (Catalunya carolíngia, 5, p. 56-57, 185-186).

Se hace mención de Teodoricus rex francorum dum esset Cathalaunis en el prólogo del jurista Bonsom a sus copias del Liber iudicum popularis, escritas en Barcelona en los años 1010 y 1011 [ed. Jesús Alturo, 2003].

Desde aproximadamente el año 1085, el nombre de Catalana lo llevaba la esposa de Zetmar, señor de Castellterçol; al morir ella en 1125 la heredera fue una hija llamada Catalana, como su madre.

Desde este mismo tiempo —hacia 1100— empiezan a llamarse Catalan y de Cataluign a varios ciudadanos de Carcasona, condado recién adquirido por el conde Ramón Berenguer III de Barcelona; y así son denominados también el mismo conde y sus compatriotas en el Liber Maiorichinus, donde se describe la ayuda de los pisanos en la conquista de Mallorca y Eivisa de 1114 [...]."

L'origen de Catalunya és en els gals 'cataauni'

En Mundó va realitzar llargues recerques sobre el tema. Tanmaeix, malgrat haver anunciat la preparació d'un llibre sobre els orígens gals de la nació catalana, que s'havia de titular Del Regnum Barchinonense a «Catalaunia», lamentablement, les diverses circumstàncies vitals no li ho varen permetre.

Us deixem un fragment on explica el seu convenciment que l'origen de Catalunya i, per tant, dels catalans, ens remet als gals 'cataauni':

"(...) De todo ello, yo considero que, rechazada la veintena de étimos propuestos para Catalaunia, el más sólido origen del nombre es, sin duda, este Catalaunum de Châlons-sur-Marne (desde 1995, oficialmente llamado Châlonsen-Champagne).

Confío, Dios mediante, publicar pronto un largo estudio que llevará el título Del Regnum Barchinonense a «Catalaunia» (anunciado ya desde hace varios años; por ejemplo, en «Los orígenes de la nación catalana», en Club Arnau de Vilanova, ed., Para entendernos: Los grandes temas del debate Cataluña-España, 1.ª ed. Barcelona, Ariel, 1996, especialmente las páginas 49-53 y la nota 32; 2.ª ed., 2001, 49-55 y nota 32).

Con el fin de entender más fácilmente el discurso histórico, es común usar Cataluña y catalán para designar el territorio y sus adjetivos, aunque estos corónimos aparecieran posteriormente."

Qui fou Anscari Manuel Mundó i Marcet?

Anscari Manuel Mundó i Marcet, més conegut com a Anscari M. Mundó (Barcelona, 29 de juny de 1923 - 25 de desembre de 2012) va ser un important historiador i paleògraf català.

Instruït a l'abadia de Montserrat, on fou monjo del 1939 al 1967, fou doctor en història de l'Església i en història general, i llicenciat en arqueologia i art cristians per les universitats de Roma i Barcelona. Fou responsable de l'àrea de paleografia i diplomàtica de la Gran Enciclopèdia Catalana.

A més, del 1969 al 1978 fou arxiver a l'Arxiu de la Corona d'Aragó, i del 1978 al 1983, director de la biblioteca de la Universitat Autònoma de Barcelona i de la Biblioteca de Catalunya del 1987 al 1990. Fou nomenat pel papa Pau VI membre del Consell d'Aplicació de la Reforma de la Litúrgia decretada pel Concili Vaticà II. Ha estat professor a Roma, a Montserrat i catedràtic de Paleografia, Diplomàtica i Codicologia a la Universitat Autònoma de Barcelona.

Va ser membre de l'Institut d'Estudis Catalans des del 1971, de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona des del 1987, així com del Comitè Internacional de Paleografia Llatina (1975), de l'Institutet for Sammenlignende Kulturforskning d'Oslo (1961), de la Société des Antiquaires de France (1980) i de la Medieval Academy of America (1986). L'any 2000 va rebre la Creu de Sant Jordi.

Anscari Manel Mundó i Marcet va publicar més de 140 treballs d'investigació historico-literària, en crítica textual, en paleografia i en codicologia.

Història Usurpada

24.10.21

